

Co znaczy, że jestem Polakiem?

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- nabywanie umiejętności dostrzegania odniesień IV przykazania do patriotyzmu i tożsamości narodowej;
- rozpoznawanie związku polskiego patriotyzmu z wiarą, ze szczególnym uwzględnieniem historii, literatury i sztuki.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- po analizie IV przykazania wyjaśnia, iż zobowiązuje ono do oddawania czci i szacunku Ojczyźnie;
- w oparciu o wiedzę historyczną i wiadomości z lekcji wskazuje związki polskiego patriotyzmu z wiarą;
- na podstawie wybranych tekstów literackich omawia miłość do Boga i Ojczyzny w ujęciu poetów i pisarzy;
- po lekcji uzasadnia współczesną potrzebę patriotyzmu i jego rolę w kształtowaniu tożsamości narodowej.

Pojęcia, postaci:

miłość Ojczyzny, Romuald Traugutt, poezja patriotyczna.

Wartości:

patriotyzm, zachowanie tożsamości, dziedzictwo narodowe.

1

propozycja realizacji

1. Krótkie powtórzenie wiadomości na temat IV przykazania. Nauczyciel tak kieruje rozmową, aby uczniowie powiedzieli, że przykazanie dotyczy także naszej miłości do kraju ojczystego. Następnie ukazuje uczniom różne sposoby wyrażania tej miłości.
2. Korzystając z posiadanej wiedzy, uczniowie wymieniają znane im utwory literackie i ich bohaterów, w których była mowa o miłości do Ojczyzny.

3. Nauczyciel przypomina, jakie formy walki o swoją Ojczyznę podejmowali Polacy w czasie zaborów (uwaga: może to zaprezentować uczeń w formie przygotowanego wcześniej minireferatu).
4. Zapoznanie uczniów z osobą i postawą Romualda Traugutta. Ukazanie, że może być on dla nas przykładem miłości do Ojczyzny.
5. Dyskusja na temat współczesnego modelu patriotyzmu: Co to znaczy być Polakiem dziś?

inna propozycja pracy na lekcji

Warto podjąć z uczniami dyskusję na temat wartości patriotyzmu we współczesnym świecie. Rozmowę o historii Polski można wzbogacić świadectwami ludzi, którzy walczyli w obronie Ojczyzny albo cierpieli prześladowania (można spytać, dlaczego Polacy podejmowali walkę) lub też zadać uczniom do domu jako pracę nadobowiązkową przeprowadzenie wywiadu z osobami, które uczestniczyły w tworzeniu polskiej historii.

Inną formą rozpoczęcia lekcji jest zastosowanie metody „pustego krzesła” (nawiązanie do listu z podręcznika)²⁷. Przemówienie papieża z Krakowa z 1979 r. (patrz podręcznik) można rozpisać na paskach papieru, prośba po prośbie (przydałoby się odtworzenie tego przemówienia na wideo). Następnie warto spytać, która prośba jest uczniom szczególnie bliska. Tej niech się nauczą na pamięć.

Jednostka rozpoczyna się w podręczniku od listu maturzysty, który kwestionuje sens patriotyzmu w imię postępu, nowoczesności, przekraczania granic. Ta postawa nie jest obca wielu młodym ludziom, dlatego warto ją omówić.

Podręcznik odwołuje się do znanych uczniom z lekcji literatury tekstów literackich i zamieszcza *Hymn Polaków na obczyźnie* Lechonia, *Bogurodzico* Słowackiego i *Boże, coś Polskę* Felińskiego. Fragment ważnego przemówienia św. Jana Pawła II wprowadza pojęcia dziedzictwa narodowego i odpowiedzialności pokoleń. Uczniowie powinni wezwanie papieskie potraktować bardzo osobiście. Warto też zwrócić uwagę na życiorys Romualda Traugutta, który nauczyciel może uzupełnić fotogramem, a także materiałami filmowymi o powstaniu styczniowym (np. film *Nad Niemnem*).

Praca domowa nawiązuje do patriotycznych uczuć Chrystusa, św. Pawła i św. Jana Pawła II.

Modlitwa: *Pod Twoją obronę...*, ewentualnie śpiew: *Boże, coś Polskę...*

²⁷ Opis metody w: *Metody aktywizujące w katechezie*, dz. cyt., cz. 1, s. 19–20.

praca domowa

Na podstawie podanego w teście lekcji fragmentu homilii św. Jana Pawła II, napisz, co znaczy być Polakiem dzisiaj. Czy wiara może być dla nas obecnie pomocą w zachowaniu polskości?

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – literatura patriotyczna;
- ✓ historia – powstania narodowe Polaków;
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – gorący patriotyzm w naszych rodzinach: świadkowie miłości do Ojczyzny;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – wartość patriotyzmu dla rozwoju Ojczyzny, zagrożenia patriotyzmu: kosmopolityzm i ksenofobia, pomnażanie dobrobytu Ojczyzny jako obowiązek patriotyczny;
- ✓ plastyka – Ojczyzna, bohaterstwo podczas walki jej obronie: przedstawienia w sztuce;
- ✓ muzyka – muzyka narodowa, zwłaszcza Chopina i Moniuszki;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – umacnianie postaw patriotycznych.